aitec
vydavateľstvo

ABY DETI RADY ČÍTALI

Šlabikár LIPKA

Mgr. Rút Dobišová Adame
Mgr. Vlasta Pliešovská
Mgr. Miroslav Belic

OBSAH ROZHODUJE

Etapy čítania

- predprípravné obdobie: jazyková príprava
- prípravné obdobie: spoznávanie písmen – slabikovanie
- nácvičné obdobie
- obdobie plynulého čítania

Čitateľská gramotnosť

Znamená schopnosť:

- prečítať (text)
- vyhľadať (informáciu)
- porozumieť (jej)
- a použiť (ju)

(podľa Miklovičová, et al., 2017)

Séria Šlabikár LIPKA

Úlohy na rozvoj čitateľskej gramotnosti:

- úlohy s voľnou tvorbou odpovede
- úlohy zatvorené, kde si žiaci vyberajú z ponúkaných odpovedí

Úlohy na porozumenie textu:

- vyhľadanie informácie priamo uvedenej v texte
- vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte
- interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností

aitec
vydavateľstvo

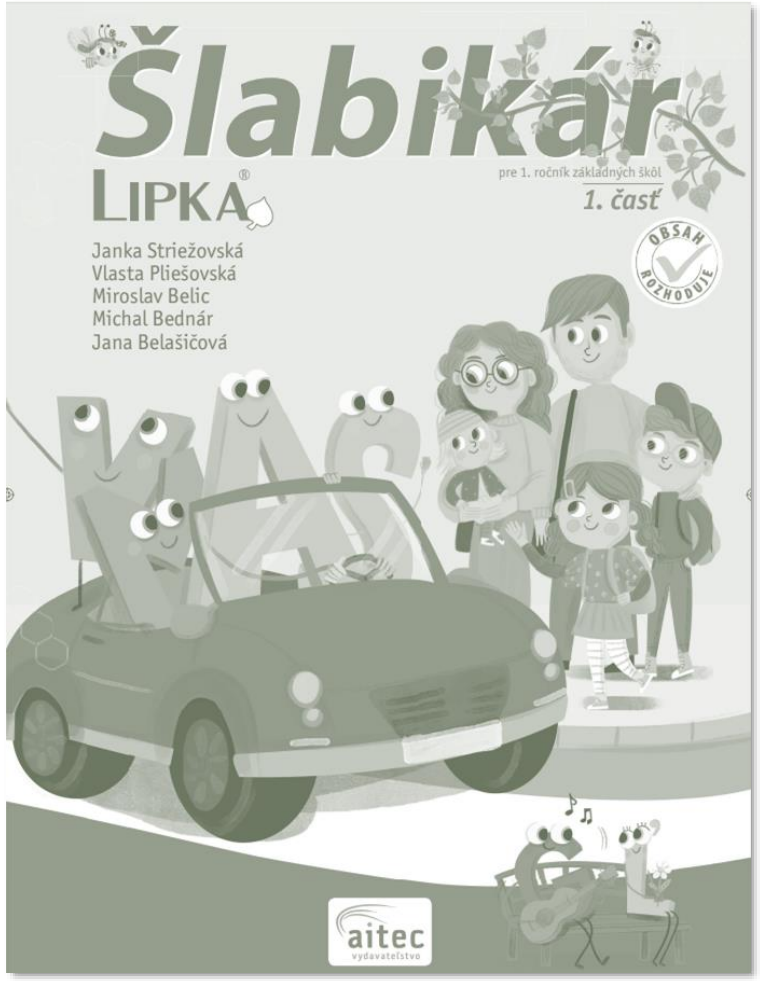

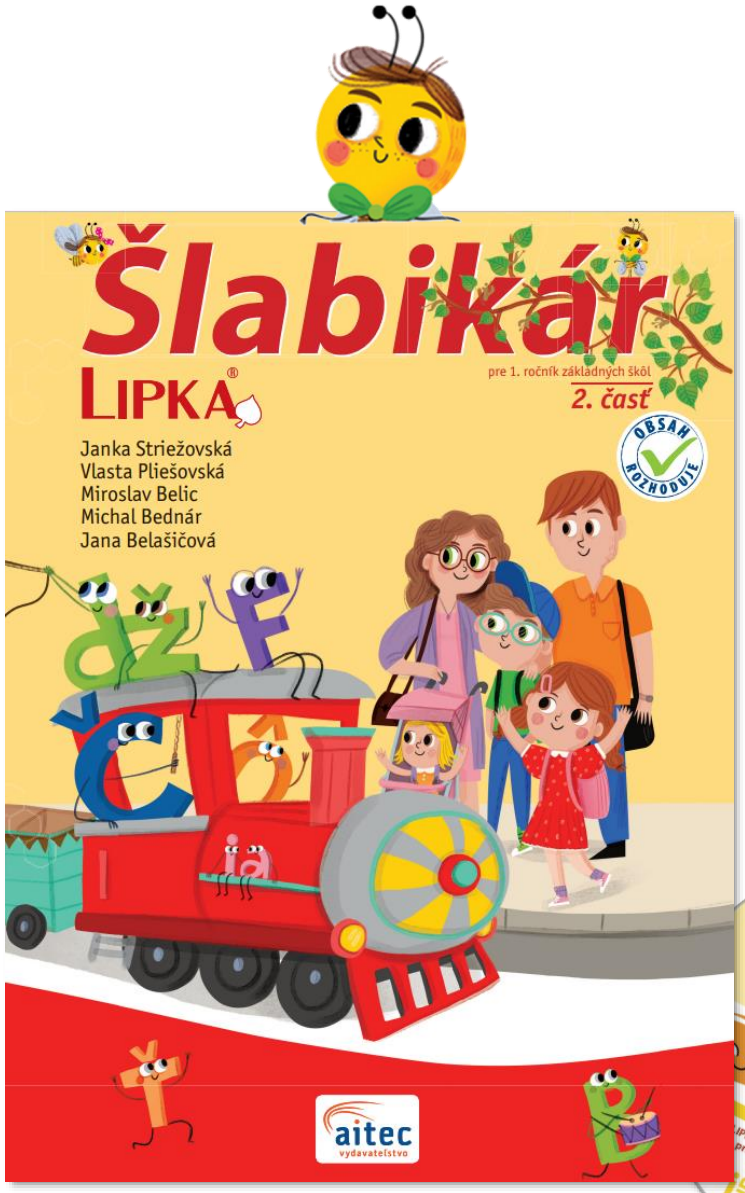

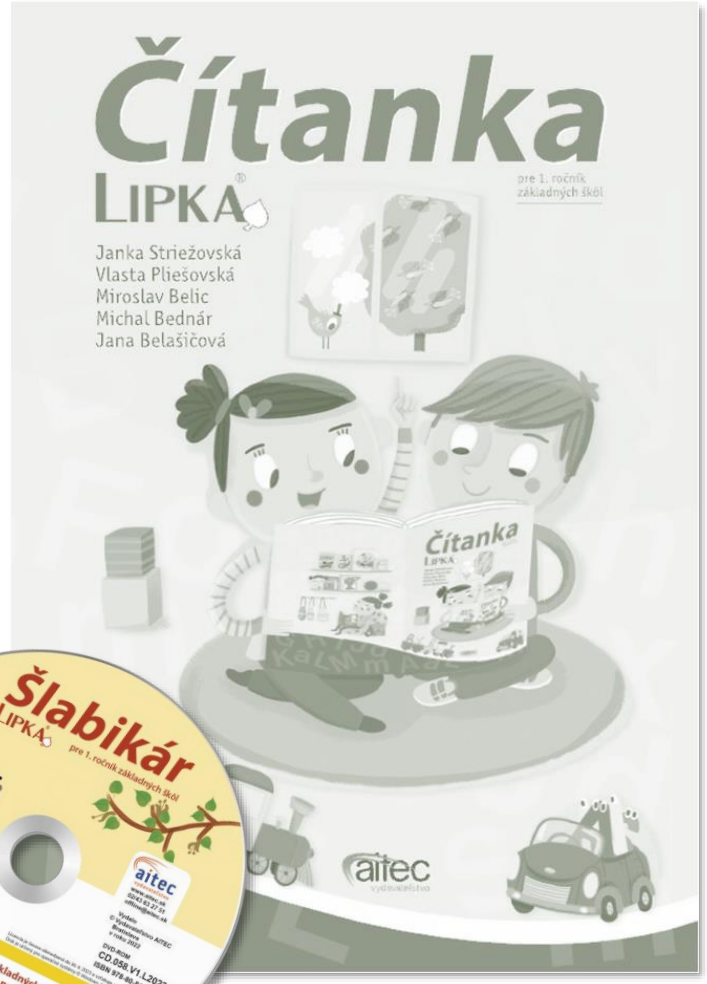

aitec vydavateľstvo

Úlohy na rozvoj čitateľskej gramotnosti

1 **Spoj** začiatok a koniec každej vety. Vety **prečítaj**.

Zametáme	motykou.
Polievku jeme	metlou.
Záhradu okopávame	lyžicou.

2 **Prečítaj** vety. Mená detí **dopíš** k obrázkom podľa viet.

Petrík s Kvetkou bývajú v dome s červenou strechou.
Miško so Zuzkou majú dom so záhradou.
Roman so Želkou bývajú v dome s garážou.

Prečítaj otázku. **Dopíš** odpoveď podľa seba.

S kým sa najradšej hráš?

Najradšej sa hrám s _____.

Akou farbičkou najradšej kreslíš?

Najradšej kreslím _____.

Precvičovanie učiva 73

Úlohy zatvorené, výber z ponúkaných odpovedí

Úlohy s voľnou tvorbou odpovede

aitec vydavateľstvo

Úlohy na porozumenie textu

Bubon

Zuzanka má belasý bubon.
Ai Evka má bubon. Taký malý.
Zuzanka bubnuje: „Bum-bum-bum!“
Evka je šikovná. Aj ona bubnuje: „Bum a bum!“
aví. Vzala lopatku a zasa bubnuje: „Bum a bum!“
l starú trúbu. Veselo trúbi: „Tramtatá!“
zanka a sa smejú. Je im veselo.
Mama zrazu zvolá: „Je tu tato!“
Tata víta bubon a trúba: „Bum-bum! Tramtatá!“
„Ajaj,“ usmeje sa tato a otvorí klavír.
To je veselá muzika!

Ktorý iný hudobný nástroj má v názve **b**?

1 **Napíš**, aký je Zuzankin bubon. **Nakresli** ho. **Podčiarkni** v texte vetu, z ktorej sa to dozvieš.

10 Čítanie viet, porozumenie textu: informácie priamo uvedené v texte

Vyhľadanie informácie priamo uvedenej v texte

Hodiny stáli na stolíku pri posteli pána hodinára.
Onedlho mali hodinára zobudiť.
Zrazu malá ručička povedala:
„Mne sa zdá, že náš hodinár je veľmi unavený.
Čo keby sme ho ešte nezobudili?“
Veľká ručička sa zľakla: „Nebude sa na nás hnevať?
Nestihne zákazníkom opraviť hodiny.“
Malá ručička povedala: „Určite sa nebude hnevať.
Spraví to potom.“
Veľká ručička spomalila, aby si hodinár ešte pospal.
Keď sa hodinár zobudil, slnko už bolo vysoko.
Pozrel sa na hodiny a zvolal:
„Ajajaj! Som hodinár a moje hodiny meškajú!“
Hodinár nevedel, že hodiny to mysleli dobre.
Nezobudili ho načas, aby bol menej unavený.

1 **Povedz**, či konali ručičky hodín správne. **Odpoveď zdôvodni.**

2 **Prečítaj** vetu. **Doplň** do nej slovo tak, aby bola pravdivá. Vetu **dopíš**.

budík | sestra | brat | mamička | otecko

Ráno ma budí

Nakresli na papier hodiny, aké máte doma.

50 Čítanie viet, porozumenie textu: interpretácia a integrácia myšlienok a informácií

Vyvodenie priamych záverov z textu

aitec vydavateľstvo

Šípková Ruženka

Zuzanka si vzala mamičkine šaty.
Sú samá ružička. Tu sú červené ruže,
tam žlté, oranžové a ružové.
Mamička vošla do izby a zvolala od úžasu:
„Zuzanka, čo to máš na sebe?“
Zuzanka veselo zažmurkala:
„Požičaj mi, prosím, tvoje ružičkové šaty na karneval.
Pozri, aká som krásna Šípková Ruženka!“
„Čože? Si malá a šaty sú dlhé,“ mračila sa mamička.

„Trošku to tuto založíme, tuto preložíme, tuto podložíme
a budú dobré,“ uvažovala Zuzanka.
„Žartuješ, Zuzanka?“ zhrozila sa mamička.
Ratovala svoje ružičkové šaty.
„Zuzanka, daj si pyžamo!“ zvolal Adam.
„Šípková Ruženka aj tak skoro celú rozprávku prespala!“

1 **Nájdi** v texte a **prečítaj**, ako Zuzanka požiadala mamičku o šaty.

2 **Povedz** spolužiakom, ako vieš o niečo požiadať ty.

30 Čítanie viet, orientácia v texte, porozumenie textu: informácie priamo uvedené v texte

Úlohy na porozumenie textu

Interpretovanie myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností

aitec
vydavateľstvo

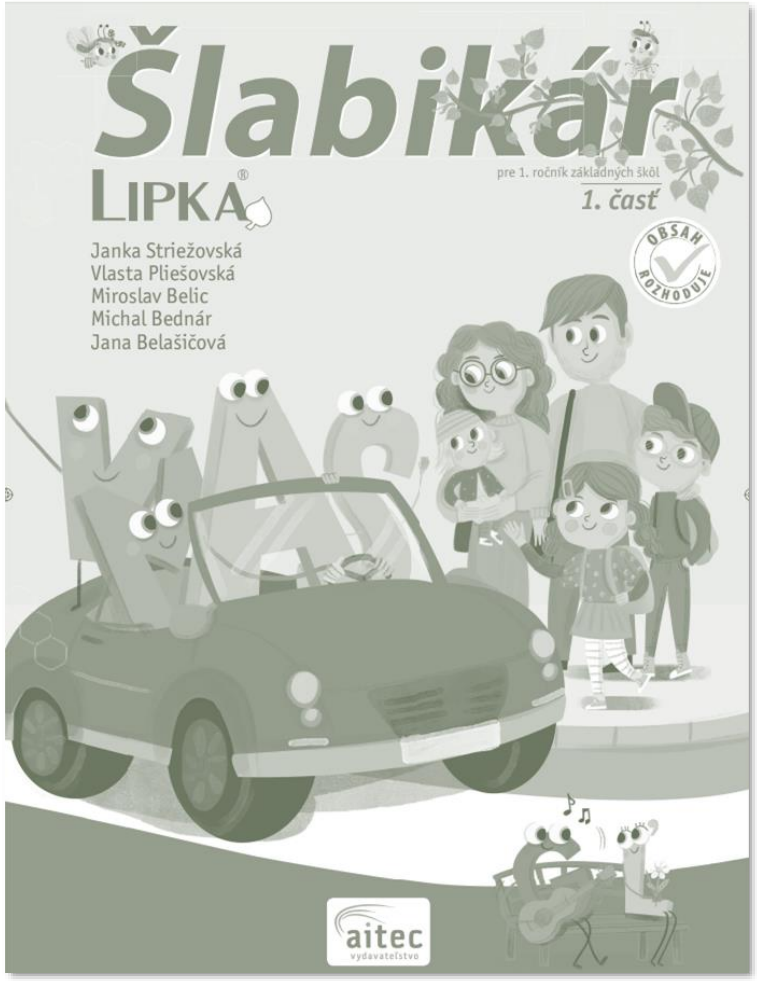

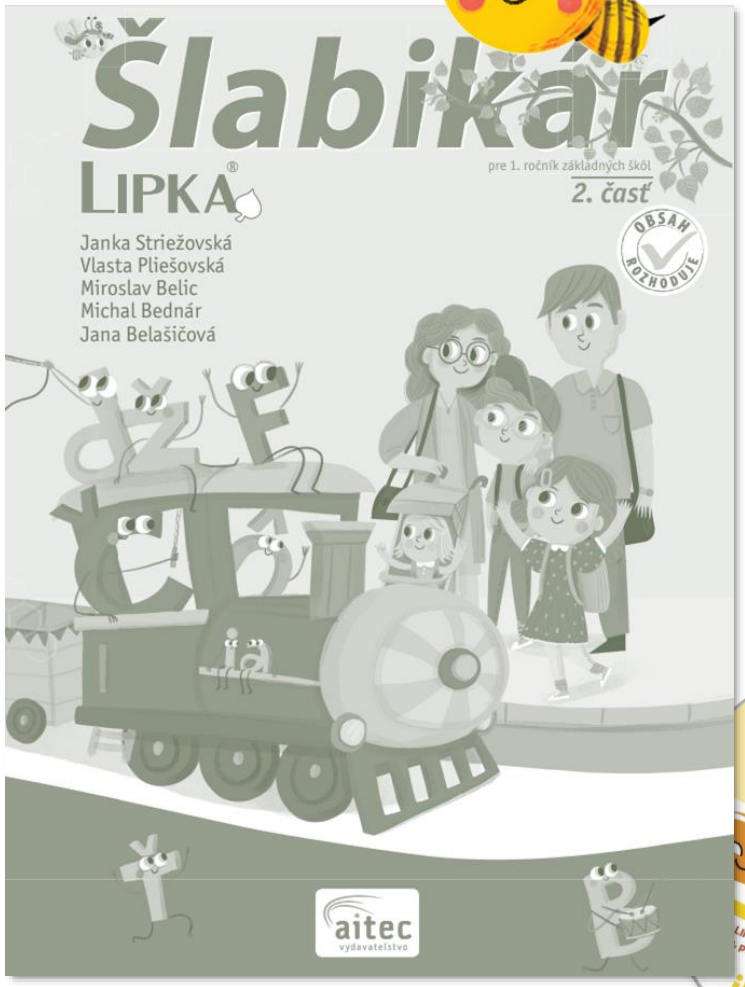

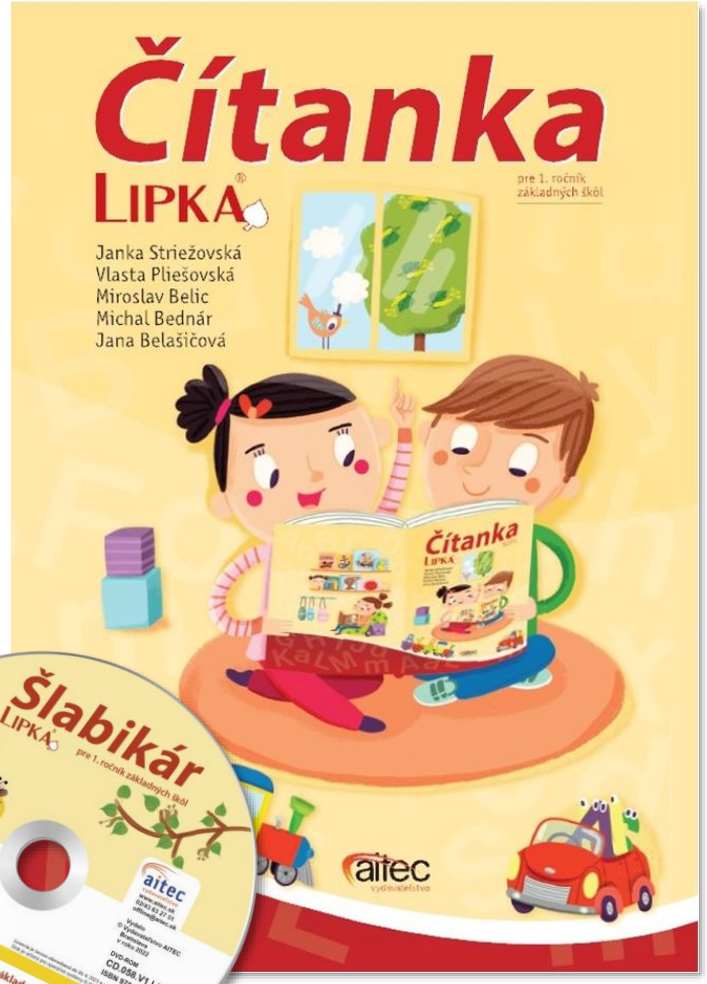

Úlohy na rozvoj čitateľskej gramotnosti

Úlohy s voľnou tvorbou odpovede

Gabriela Dittelová

Žabka

Videli ste žabku takú,
čo každý deň do súmraku
pri potoku skáče?
Hovorí si od rána:
„Len nestretnúť bociana,
ale žabku radšej.“
Ustelie si na tráve
medzi kvietky voňavé,
a kým svitne nový deň,
sníva si svoj žabí sen.

3 **Podčiarkni** v básni, koho chce stretnúť žabka. **Vyznač** na ilustrácii cestu, ktorou by mala ísť.

4 **Povedz**, aký sen sa podľa teba môže snívať žabke. **Porozprávaj** spolužiakom príjemný sen, ktorý sa ti niekedy sníval.

Poznáš nejakú rozprávku o žabke? **Porozprávaj** ju spolužiakom.

Úlohy zatvorené, výber z ponúkaných odpovedí

„To je nápad! Pri tejto tabuli sa bude prechádzať!“ volali Kocúrkovčania.
„A ja pri nej budem jazdiť opatrne,“ dodal Juro Ojnica.

Odvtedy mali v Kocúrkove už naozaj všetko na svete.
Nielen lekáreň a pekáreň, múzeum, mäsiarstvo a kolkáreň,
kino i knižnicu, cukráreň aj radnicu.
Mali aj auto a dopravnú značku Priechod pre chodcov.

3 **Podčiarkni** v texte vetu, v ktorej sa píše, kto vyrobil dopravnú značku.

4 **Priraď** správny koniec vety. Vetu **prečítaj**.

Večer auto prešlo klobúk
- mäsiara Mazáka.
- murára Mazáka.
- maliara Mazáka.

5 **Povedz**, akú dopravnú značku mali v Kocúrkove. Povedz, či je taká značka aj v blízkosti vašej školy.

Nakresli iné dopravné značky, ktoré poznáš.

Úlohy na porozumenie textu

Vyhľadanie informácie priamo uvedenej v texte

Mária Lazárová

Malvína a Hubert

(Úryvok)

Mačka Malvína bývala v Zvieratkove. Nosila ružo
mala rada deti a piekla najlepšie krémeše v meste
sa jedného dňa rozhodla, že si v meste otvorí cuk
jej darovala starší dom uprostred námestia a s jeho opravou
jej pomáhal dokonca i starosta Zvieratkova slon Stanislav.
rásne," usmial sa na Malvínu, keď jej vymaľoval

ol naozaj krásny. Nová strecha na cukrárni
ĺčko, steny sa beleli ako sneh a okenice na oknách
vínine oči. No a nad vchodom sa hojdala tabuľka
n:

Malvína piekla nielen výborné krémeše, ale varila aj tie najsladšie karamelové cukríky na svete. A tie mal najradšej malý hroch Hubert.

1 **Podčiarkni** v texte, ktoré zvieratká vystupujú v rozprávke. Podčiarkni aj ich mená.

2 **Napíš**, čo piekla Malvína najlepšie v mestečku.

Vyvodenie priamych záverov z textu

Sliepočka sa rozbehla ku kozičke a prosila:

„Kozička, daj mačičke mlieko.
Mačička dá holúbkovi vlnu,
holúbok vyčistí studničku,
studnička dá vodičku.
Kohútik sa zrazu dusí,
vodičky sa napiť musí.“

Kozička povedala: „Nedám mlieko, kým mi zajko nedá kapustný list.“

Sliep

Zajko povedal: „Nedám kapustný list, kým mi psíček nedá mrkvu zo záhradky.“

Sliepočka sa rozbehla k psíčkovi a prosila:

„Psíček, daj zajkovi mrkvu.
Zajko dá kozičke kapustný list,
kozička dá mačičke mlieko,
mačička dá holúbkovi vlnu,
holúbok vyčistí studničku,
studnička dá vodičku.
Kohútik sa zrazu dusí,
vodičky sa napiť musí.“

Psíček povedal: „Nedám mrkvu, kým mi neznesieš vajíčko.“
Sliepočka zniesla psíčkovi vajíčko. Psíček dal zajkovi mrkvu...
„Kikirikí, sliepočka, ďakujem! Zachránila si mi život.
Už nikdy nebudem lakomý!“

1 **Povedz**, aké vlastnosti mala sliepočka a aké kohútik.

2 **Očíslujte** obrázky podľa rozprávky. **Porozprávaj** rozprávku.

Zahrajte rozprávku ako divadlo.

aitec vydavateľstvo

Bombuľko vyšiel ticho von.

– Počuj, Pipka, – prihovoril sa kamarátke. – Vieš hádať hádanky?

– Viem, kot-kot-kot.

– Tak ti jednu dám: povedz, čo je dôležité!

– Hm... – zamyslela sa Pipka.

– Hniezdo je dôležité, – začvirikal zo strechy vrabec Čičo.

– Ja si staviam hniezdo, čim-čim-čim.

– Deti sú dôležité, moje sa už o týždeň vyliahnu, – povedala tetka Gagatka. – Jaj, bežím si sadnúť na vajcia, aby nezachladli, ga-ga-ga-ga.

– Aj pieseň je dôležitá, taká, čo slnko privoláva, – pridal sa strýko Kiko.

– A ešte je dôležité mať kamaráta, ako ja teba, a niekedy sa s ním zahrať, – doložila Pipka a pohladkala Guľka po hlave.

– Poďme sa zahrať, Guľko Bombuľko!

1 **Podčiarkni** v texte mená Bombuľkových kamarátov. Mená **napíš** k obrázkom.

2 **Vysvetli**, čo znamená podčiarknutá časť vety.

3 **Povedz**, čo je pre zvieratká z textu dôležité. **Povedz**, čo je dôležité pre teba.

Dokresli a **vyfarbi** obrázky z ilustrácie.

Rozprávky

Rozprávka, postavy rozprávky, porozumenie textu; informácie priamo uvedené v texte, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií

57

Úlohy na porozumenie textu

Interpretovanie myšlienky a informácie z textu na základe skúseností

Čo vedie a nevedie žiakov k čítaniu?

+	–
získavanie nových informácií	nechce sa im
je to zábavná a zaujímavá aktivita	knihy sú nudné
možnosť uniknúť z reality	nebaví ich to

Benefity čítania

- lepšie výsledky vo verbálnej fluencii
- väčší rozsah slovnej zásoby
- schopnosť pracovať s textom
- lepšie študijné výsledky
- stimuluje fantáziu
- vplýva na intelekt

Kto je to čitateľ?

- číta z vlastnej iniciatívy
- čítanie považuje za zaujímavé a dôležité
- čítaním trávi veľa času
- je zvedavý a neostáva pri jednom žánri
- sám si vyberá, čo bude čítať
- čítanie považuje za hodnotný spôsob trávenia voľného času
- dáva prednosť knihe v tlačenej podobe ako v tej digitálnej
- vie využiť svoje vedomosti z čítania

Faktory ovplyvňujúce čítanie

Zručnosť čítať, motivácia

potešenie z čítania

Dostupnosť kníh

podpora knihovníkov

Kultúra čítania

rodičia, rovesníci

Alternatívy

trávenia voľného času

Zručnosť čítať, motivácia
potešenie z čítania

Dostupnosť kníh
podpora knihovníkov

Kultúra čítania
rodičia, rovesníci

Alternatívy
trávenia voľného času

- jeden z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich čítanie
- súbor osobných predstáv, hodnôt, potrieb a cieľov, ktoré jednotlivec má v súvislosti s textom určeným na čítanie, procesom čítania a jeho výsledkami
- zohráva dôležitú úlohu pri vývine čítania
- ovplyvňuje voľbu, množstvo a frekvenciu čítania

Vonkajšia a vnútorná motivácia

Vonkajšia motivácia	Vnútorná motivácia
nečíta pre čítanie samé	číta pre čítanie samé
čítanie kvôli benefitom	odmena je samotné čítanie
záujem o verejné ohodnotenie	nezávisí na vonkajších okolnostiach
povrchne orientované stratégie	vyššia miera sebaregulácie
problémy s čítaním s porozumením	čítanie s porozumením

Zručnosť čítať, motivácia

potešenie z čítania

Dostupnosť kníh

podpora knihovníkov

Kultúra čítania

rodičia, rovesníci

Alternatívy

trávenia voľného času

- mestské knižnice
- školské knižnice
- triedne knižnice

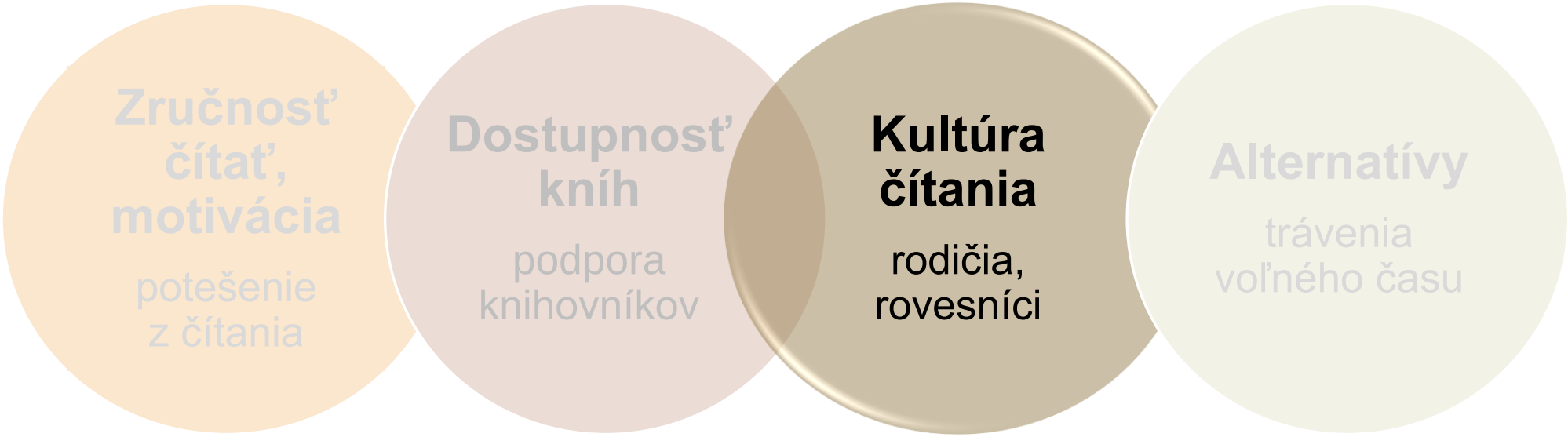

- čítanie pre potešenie = norma pre všetkých
- tradície a spoločenské hodnoty
- vplyv rodiny – 49%, škola, knižnice – 19%

aitec vydavateľstvo

Zručnosť čítať, motivácia

potešenie z čítania

Dostupnosť kníh

podpora knihovníkov

Kultúra čítania

rodičia, rovesníci

Alternatívy

trávenia voľného času

- kratšie texty
- komiksy
- interaktívne knihy

Knihy pre prvočitateľov – primer

www.krajinacitatelov.sk

Faktory motivácie - FOCUS

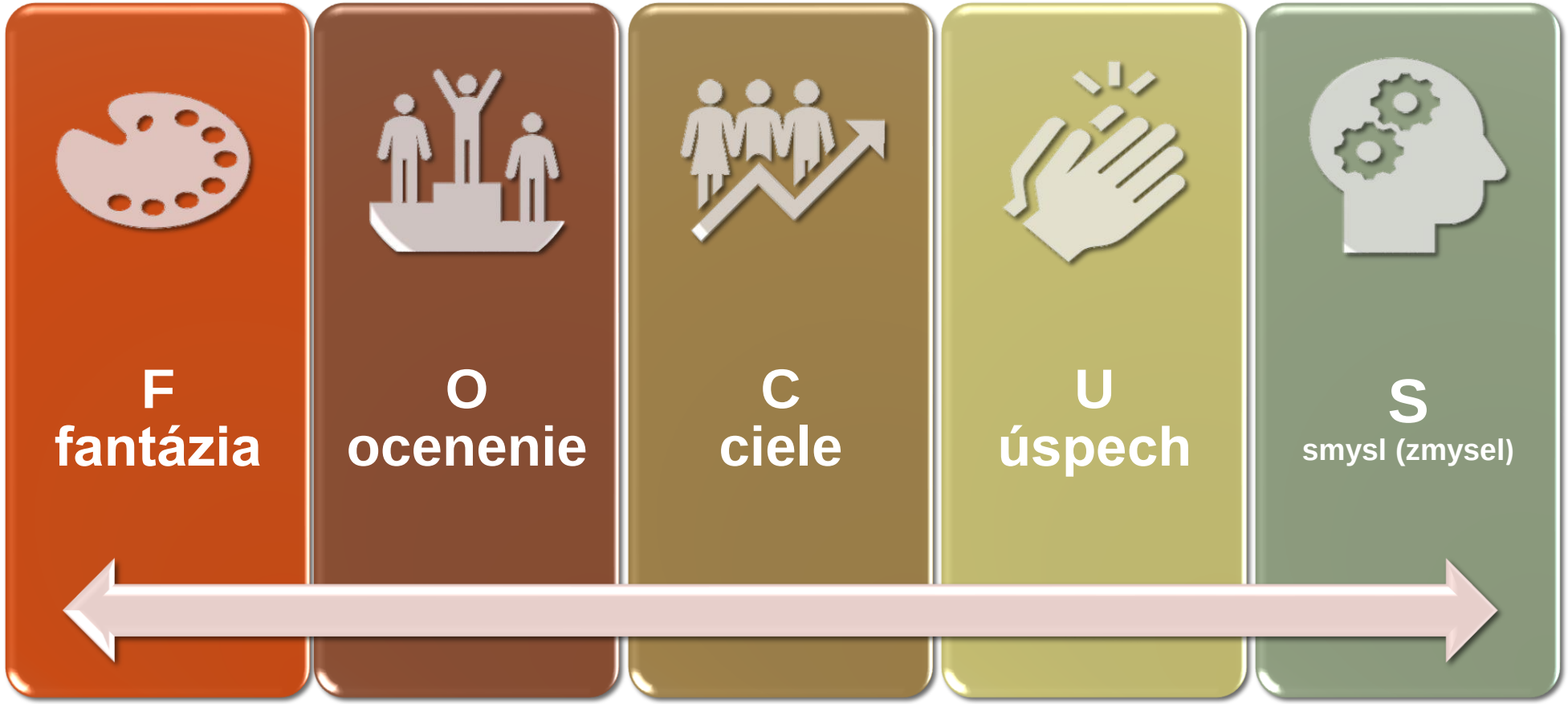

Aktivity vhodné ako efektívna motivácia

- mestské, školské, triedne knižnice
- hlasné predčítanie kníh dobrým čitateľom – vzorom (v škole, doma...)
- čítanie „primer“ kníh (veľa obrázkov, málo vzdušného textu)
- medzipredmetové vzťahy
- motivačné čitateľské hry
- putovné knihy...

Autorské okienko

Vlasta Pliešovská
Miroslav Belic

aitec vydavateľstvo

Cirkusový pondelok

Ranný kruh, rozhovor o cirkuse, šašov čarovný box

Šašovské čítanie a písanie – písmeno š

Vymaľovanie šaša na PC podľa čísel

Cirkusová matematika – vstupenky do cirkusu

Cesta Šaša Jaša do cirkusu – krokovanie v štvorcovej sieti

Pieseň Šašo, hra na cirkusantov

Doplňujúce aktivity: Šašov palec, Zvieratá v manéži...

aitec
vydavateľstvo

aitec
vydavateľstvo

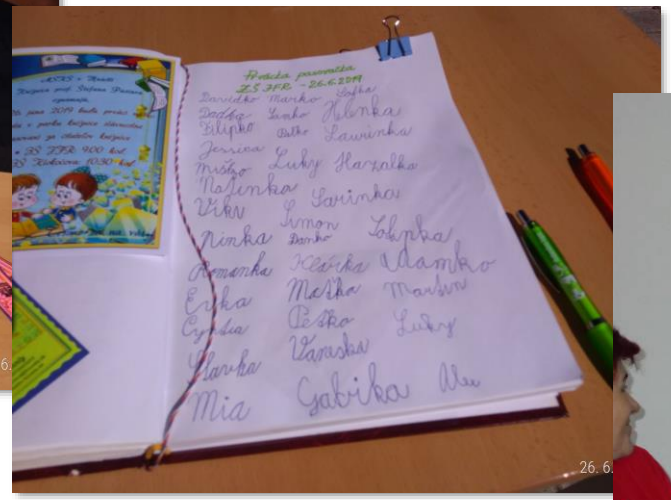

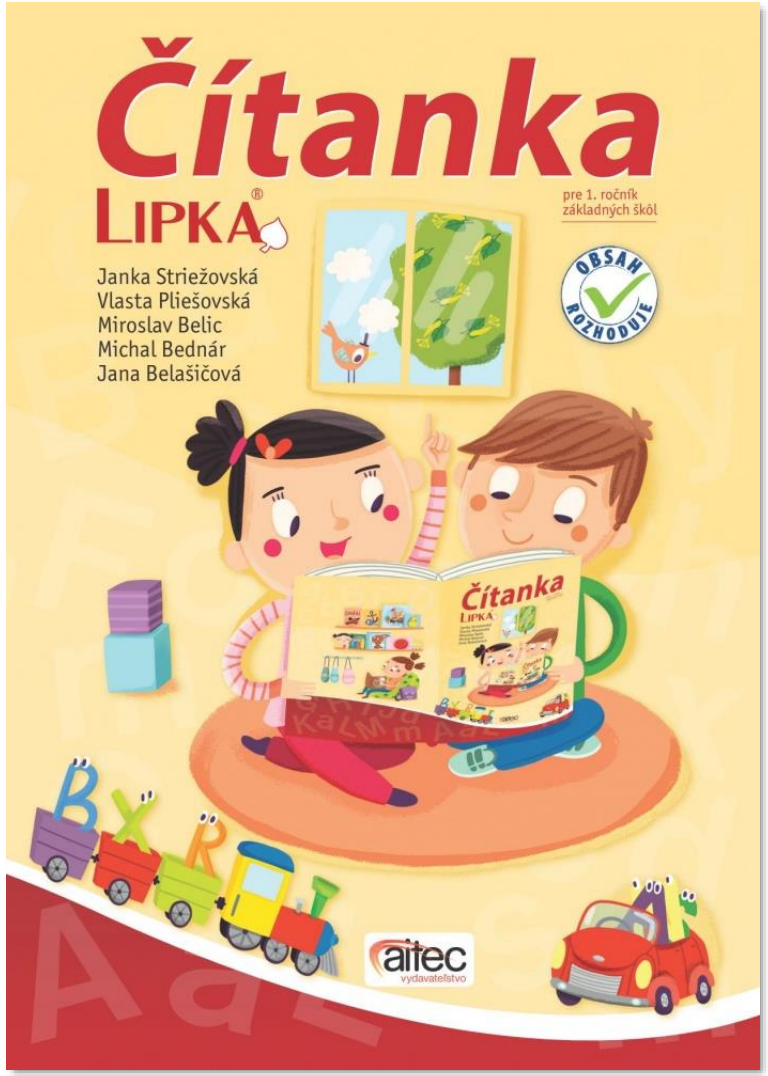

Mária Ďuríčková

O Guľkovi Bombuľkovi

(Úryvok)

Ujo Rexo sa naraňajkoval a vošiel do svojej izby.

– A ty čo budeš jesť? – spýtal sa.

– Ja nejedávam, – vyhrabal sa Bombuľko spod deky.

– Nejedávaš? – začudoval sa ujo Rexo. – Ani kosti, ani mlieko, ani cukor?

– Nič, – krútil hlavou Guľko Bombuľko. – Ja som už taký.

– Hm... tak teda nebudeš ani rásť. Odvčera si sa dokonca zmenšil, a to riadne, hav-hav. Rozdal si sa na švihadlá, šnúry a motúzy.

– A nemal som sa?

– Čoby nie, všetci si pomáhame a po troške sa rozdávame. Len daj pozor, aby to nebolo na daromnice, ale na dôležité veci. A čo sú dôležité veci? chcel sa spýtať Guľko Bombuľko, ale ujo Rexo už ležal na diváne a driemal. Po nočnej službe býval unavený a musel si odpočinúť.

56 Rozprávky

Bombuľko vyšiel ticho von.

– Počuj, Pipka, – prihovoril sa kamarátke. – Vieš hádať hádanky?

– Viem, kot-kot-kot.

– Tak ti jednu dám: povedz, čo je dôležité!

– Hm... – zamyslela sa Pipka.

– Hniezdo je dôležité, – začvirikal zo strechy vrabec Čičo.

– Ja si staviam hniezdo, čim-čim-čim.

– Deti sú dôležité, moje sa už o týždeň vyliahnu, – povedala tetka Gagatka. – Jaj, bežím si sadnúť na vajcia, aby nezachladli, ga-ga-ga-ga.

– Aj pieseň je dôležitá, taká, čo slnko privoláva, – pridal sa strýko Kiko.

– A ešte je dôležité mať kamaráta, ako ja teba, a niekedy sa s ním zahrať, – doložila Pipka a pohladkala Guľka po hlave.

– Poďme sa zahrať, Guľko Bombuľko!

1 **Podčiarkni** v texte mená Bombuľkových kamarátov. Mená **napíš** k obrázkom.

2 **Vysvetli**, čo znamená podčiarknutá časť vety.

3 **Povedz**, čo je pre zvieratká z textu dôležité. **Povedz**, čo je dôležité pre teba.

Dokresli a **vyfarbi** obrázky z ilustrácie.

Rozprávky

Rozprávka, postavy rozprávky, porozumenie textu: informácie priamo uvedené v texte, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií

57

Guľko BOMBUĽKO

Prostriedok motivácie k čítaniu:

- **hlasné predčítanie knihy** (učiteľom, dobrým čitateľom, rodičom)
- čítanie na dobrú noc – prostredníctvom online
- návšteva knižnice, doplnenie triednej knižnice...
- putovanie knihy a Guľka Bombuľka s denníkom po rodinách
- vyhlásenie hry o Guľka Bombuľka
- využívanie témy na všetkých predmetoch

Aktivity na čítaní a písaní

- vytváranie písmen z vlny
- dramatizácia https://www.youtube.com/watch?v=udhu4Bpmg4c
- čítanie knihy
- písanie knihy
- hra na koberci s klbkom vlny – hovorí ten, kto má klbko
- klbko vlny z kúskov starého trička, na ktoré píšeme dej pomocou fixky
- hra: *Toto je klbko a toto je... Toto je vlna a toto je...*
- Lapbook

Aktivity na prvouke

- poznávanie zvierat podľa knihy
- návšteva hospodárskeho dvoru
- odkiaľ sa zobrala vlna

https://www.youtube.com/watch?v=UhAQvLCFX_Q

Mária Ďuríčková

O Guľkovi Bombuľkovi

(Úryvok)

Ujo Rexo sa naraňajkoval a vošiel do svojej izby.

– A ty čo budeš jesť? – spýtal sa.

– Ja nejedávam, – vyhrabal sa Bombuľko spod deky.

– Nejedávaš? – začudoval sa ujo Rexo. – Ani kosti, ani mlieko, ani cukor?

– Nič, – krútil hlavou Guľko Bombuľko. – Ja som už taký.

– Hm... tak teda nebudeš ani rásť. Odvčera si sa dokonca zmenšil, a to riadne, hav-hav. Rozdal si sa na švihadlá, šnúry a motúzy.

– A nemal som sa?

– Čoby nie, všetci si pomáhame a po troške sa rozdávame. Len daj pozor, aby to nebolo na daromnice, ale na dôležité veci. A čo sú dôležité veci? chcel sa spýtať Guľko Bombuľko, ale ujo Rexo už ležal na diváne a driemal. Po nočnej službe býval unavený a musel si odpočinúť.

56 Rozprávky

Bombuľko vyšiel ticho von.

– Počuj, Pipka, – prihovoril sa kamarátke. – Vieš hádať hádanky?

– Viem, kot-kot-kot.

– Tak ti jednu dám: povedz, čo je dôležité!

– Hm... – zamyslela sa Pipka.

– Hniezdo je dôležité, – začvirikal zo strechy vrabec Čičo.

– Ja si staviam hniezdo, čim-čim-čim.

– Deti sú dôležité, moje sa už o týždeň vyliahnu, – povedala tetka Gagatka. – Jaj, bežím si sadnúť na vajcia, aby nezachladli, ga-ga-ga-ga.

– Aj pieseň je dôležitá, taká, čo slnko privoláva, – pridal sa strýko Kiko.

– A ešte je dôležité mať kamaráta, ako ja teba, a niekedy sa s ním zahrať, – doložila Pipka a pohladkala Guľka po hlave.

– Poďme sa zahrať, Guľko Bombuľko!

1 **Podčiarkni** v texte mená Bombuľkových kamarátov. Mená **napíš** k obrázkom.

2 **Vysvetli**, čo znamená podčiarknutá časť vety.

3 **Povedz**, čo je pre zvieratká z textu dôležité. **Povedz**, čo je dôležité pre teba.

Dokresli a **vyfarbi** obrázky z ilustrácie.

Rozprávky

Rozprávka, postavy rozprávky, porozumenie textu: informácie priamo uvedené v texte, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií

57

Aktivity na telesnej výchove

- hod klbkom na cieľ
- hod klbkom do diaľky
- gúľanie – kotúľanie
- štafeta s klbkom
- klbková naháňačka

Aktivity na hudobnej výchove

- Smejko a Tanculienka *Klbko ide do sveta*

https://www.youtube.com/watch?v=S9KmqE5eF1s

- vymyslenie melódie na básničky v knihe
- notová osnova z vlny
- napodobňovanie zvukov zvierat...

Aktivity na výtvarnej výchove

- viazanie mašličky
- vyrobenie Guľka Bombuľka
- motanie klbka
- výroba brmbolca z vlny
- obrázky z kúska vlny
- lepolero o Guľkovi Bombuľkovi
- pletenie na prstoch
- LAPBOOK

Lapbook Guľko Bombuľko

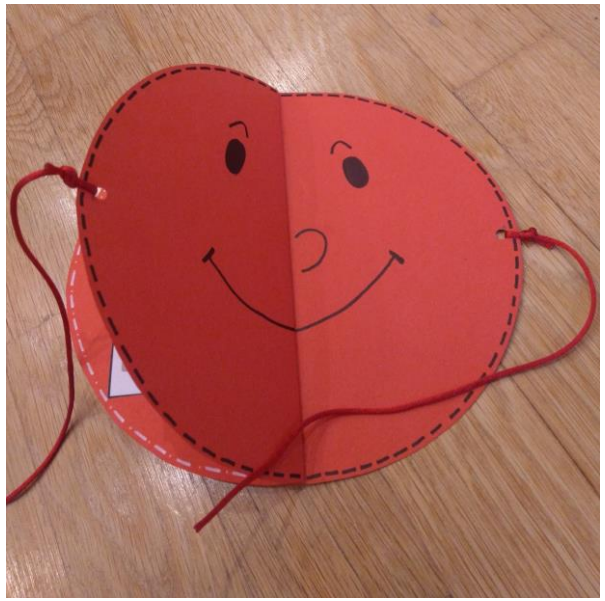

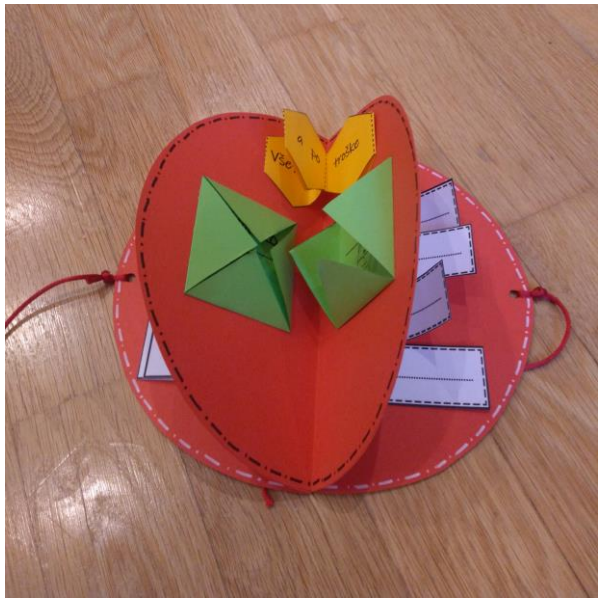

Aktivita – Putovný denník

GAMIFIKÁCIA

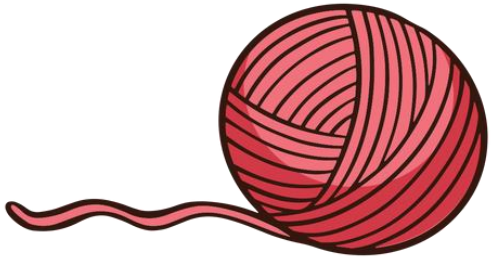

Meno:						Trieda:					
Čítanie z čítanky – 1b											
Čítanie knihy – 1b											
aitec offline – 1b											
Knižnica – 3b											
Denník – 5b											
Požičanie knihy – 1b											
Čítanie na dobrú noc – 2b											
Tvorivá úloha – 4b											
Vlastná kniha – 5b											
Spolupráca – 2b											
Pomoc – 2b											
Aktivita – 1b											

Možnosti levelov

Dosiahnutý level:	Získané body:	
?	5 5 5	
?	10 10 10	
?	20 20 20	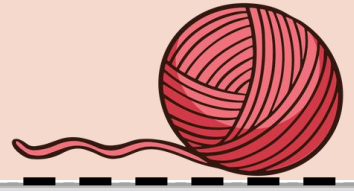

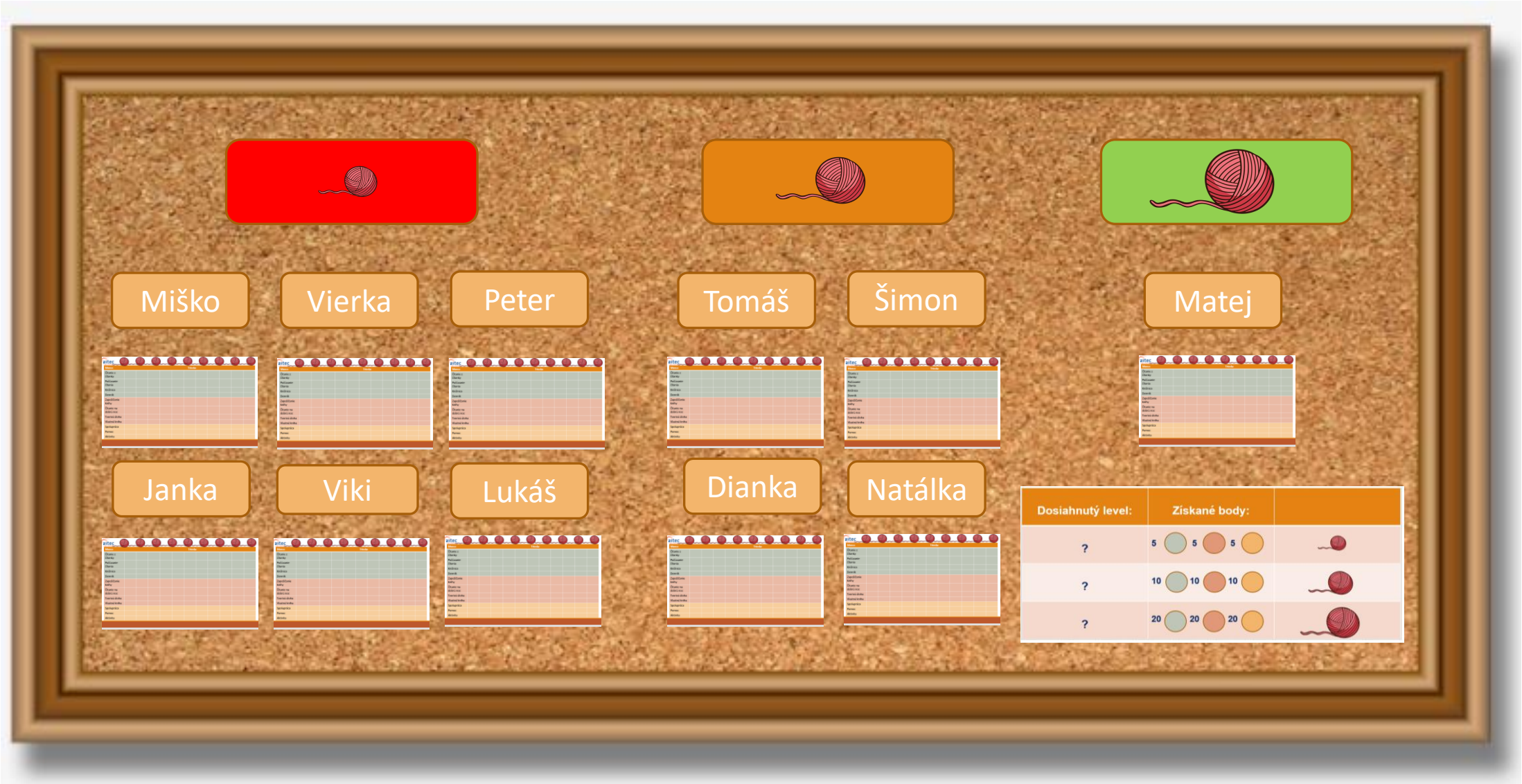
Miško
Vierka
Peter
Tomáš
Šimon
Matej
Janka
Viki
Lukáš
Dianka
Natálka
Dosiahnutý level:
Získané body:
?
5 5 5
?
10 10 10
?
20 20 20

Gul'ko
Bombul'ko

Základná škola
.....
potvrdzuje, že
.....
žiak.....triedy získal
v čitateľskej hre level
.....
a stal sa tak super
čitateľom.
© Vydavateľstvo AITEC, Bratislava, 2022

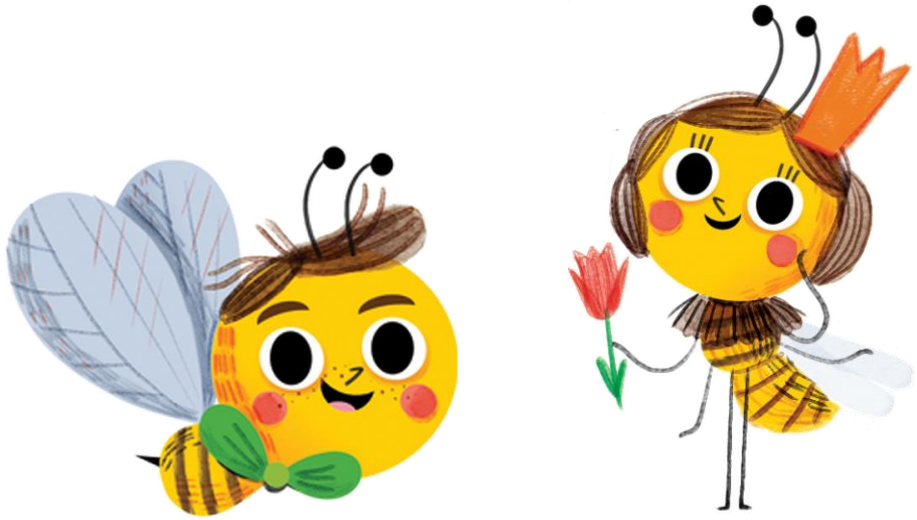

Ďakujeme za pozornosť